

Strategiplan 2017-2022

RiddoDuottarMuseat

Innhold

Forord.....	2
1. Prosess.....	3
2. Samfunnsoppdrag og visjon	3
3. Status – utfordringer og muligheter.....	5
3.1 Besøksstall.....	6
3.2 Bygninger.....	6
3.3 Fagkompetanse	7
3.4 Økonomisk utvikling.....	8
3.5 Strategiske utfordringer oppsummert	9
4. Veivalg og strategiske prioriteringer	9
5. RDMs visjon	10
6. Hvordan skal RDM jobbe mot vår visjon?	11
6.1 Kort sikt: satse på effektivitet – dreining mot fag og formidling.....	11
6.2 Mellomlang sikt: satse på publikum, kompetanse og infrastruktur.....	12
6.3 Lang sikt: bli en ledende nasjonal samisk museumssammenslutning	12

Forord

Strategi handler om å se det langsiktige bildet - en plan på hva vi skal, uten å si så mye på hvordan vi skal gjøre det. Strategien sier noe om de overordnede prioriteringer man har valgt for perioden.

Strategiplanen og prosessen med dette arbeidet har vært en selvransakelse av RDM. Det er viktig at vi kjenner til årsakene for hvor vi er i dag, for å kunne utarbeide en strategi på hva vi vil være. Mye av det RDM er og kommer til å bli i fremtiden, er bevisste valg og prioriteringer gjort av både de ansatte, styre og eiere.

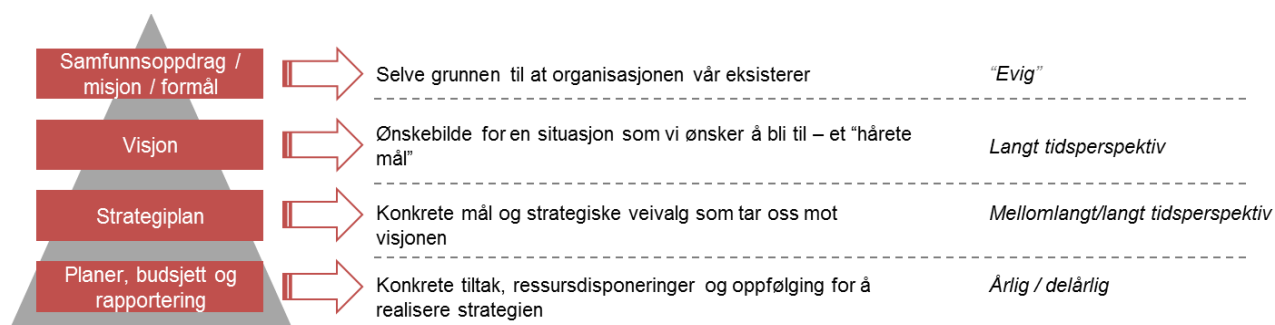
Flere av målene våre er ikke realistiske på få år, og vil kreve at det kommer nye strategiske planer eller revidering av eksisterende strategiske plan. Det vil være sundt å reflektere om den strategien man har valgt har ført RDM nærmere den målsetting man hadde i utgangspunktet. Vi har valgt en strategiplan periode på 3-5 år. Denne planen skal revideres eller erstattes av en ny senest våren år 2022.

1. Prosess

Høsten 2016 begynte arbeidet med en strategiplan for RiddoDuottarMuseat. Denne planen startet med workshop for museumsledere og enkelte ansatte i administrasjonen 22.–23. september og 19. oktober, som gav grunnlag for det videre arbeidet. Prosessen har blitt ledet av Ravna Nystad i 2016, i tillegg til styreleder Johan Ailo Kalstad og direktør Anne May Olli. 28. november 2016 ble det gjennomført workshop med styret, og 16.–17. januar 2017 var det personalsamling med strategiworkshop for alle ansatte. Utkastet ble sendt på høring til våre eiere, museumsforeninger, kommuner og Sametinget med frist for høringsuttalelse 10.mai. Den 24 mai hadde vi Strategisamling sammen med eiere, sametinget og kommuner. Dette utkastet er en oppsummering av de ulike workshopene som er gjennomført.

Alt vi gjør, skal lede oss mot visjonen vi har satt oss og som vi skal ivareta våre samfunnsoppgaver gjennom. Dette skal vi oppnå gjennom en strategisk plan, som igjen brytes ned til konkrete oppgaver, budsjett og rapportering. Dette er som et sykkelhjul med mange eiker – er ikke alle eikene på plass, vil det dessverre bli et meget ustabilt hjul og ikke like hyggelig å sykle.

Arbeidet vi gjør, skal kunne måles etter målene som er satt for å nå visjonen. Dette vil hjelpe oss med å vurdere og evaluere om vi når målene. Visjonen i seg selv er ikke et mål som er konkret og målbart.

2. Samfunnsoppdrag og visjon

Vedtektene er styringsverktøyet vårt. De beskriver samfunnsoppdraget vårt tydelig, men ikke nødvendigvis hvordan vi skal ivareta det. Formålet vårt er at vi aktivt skal bidra til at samisk identitet, språk og kulturtradisjon vernes, synliggjøres og utvikles, gjennom kulepunktene som er nevnt i vedtektene.

Vedtektenes § 2. Formål:

RiddoDuottaMuseat har som formål å **aktivt bidra til at samisk identitet, språk og kulturtradisjoner vernes, synliggjøres og utvikles** blant annet ved:

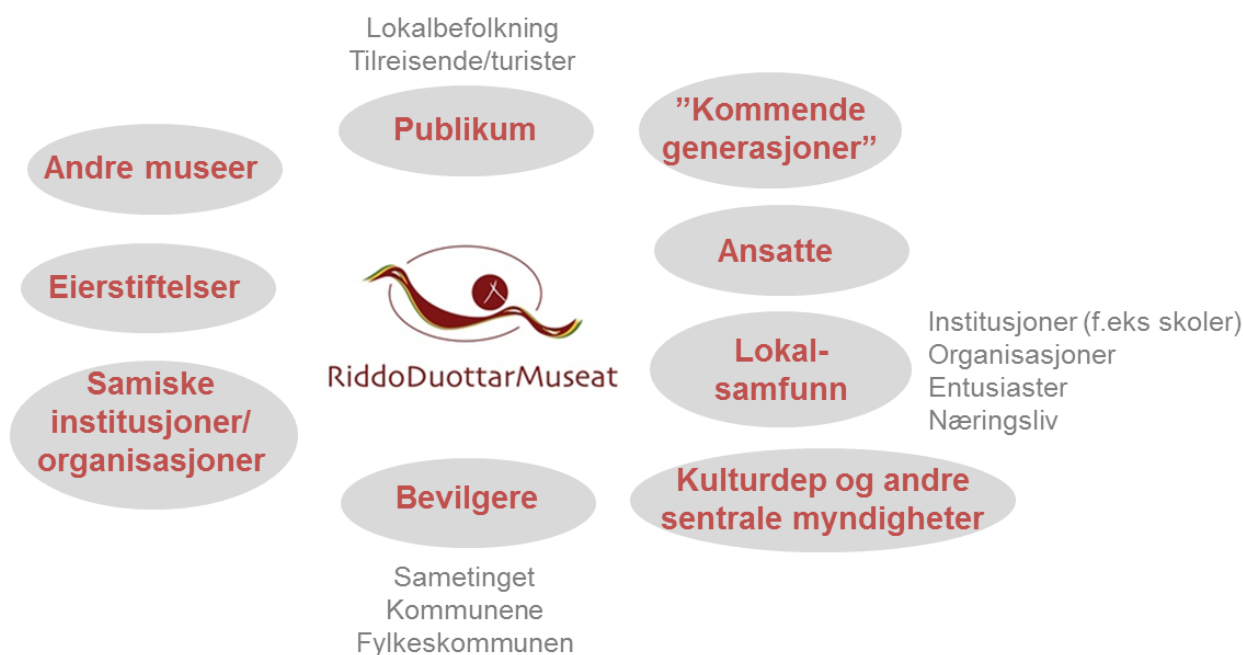
- Å drive **museums- og utstillingsvirksomhet** som presenterer samisk kunst, tradisjoner, historie og kultur
- Å **formidle og informere** om samisk kunst-, historie, tradisjoner og kultur, samt kunnskapsproduksjon
- Å arbeide for å **heve kvaliteten på samisk museumsarbeid**
- **Innsamling og dokumentasjon** av samisk kunst- og kulturhistorisk materiale
- Å **sikre gode bevaringsforhold** for samlingene og en **tilrettelegging som sikrer et bredt publikum tilgang** til dem
- At **samisk språk bør utvikles som hovedspråk** ved RiddoDuottarMuseat
- Å **yte museumsfaglig bistand** til andre museer og aktuelle institusjoner

Som konsolidert museum skal RiddoDuottarMuseat være åpen for, og selv også medvirke til et **nært samarbeid med andre samiske museer, institusjoner og organisasjoner, herunder næringslivet.**

RiddoDuottarMuseat skal også **bidra til utvikling av nasjonale museumsnettverk**

I tillegg skal RDM være veldig åpen for samarbeid. Vi skal ikke se på andre samiske organisasjoner og bedrifter som en trussel, men heller en styrke. Om vi skal utvikle samisk til hovedspråk, tydeliggjør det behovet for å legge til rette for språkopplæring for de ansatte. Dessuten tydeliggjør dette at RDM må jobbe med rekrutteringen blant samiskspråklige studenter.

RDM har interessenter. Dette er personer, institusjoner, organisasjoner, eiere, lokalsamfunn, «kommende generasjoner» med flere. Interessentene våre er både de som direkte vil påvirke eller bli påvirket av RDMs arbeid, og de som indirekte gjennom premisser og retningslinjer påvirker arbeidet vårt (Sametinget, Norsk kulturråd mfl.).

Skal vi lykkes med samfunnsoppdraget, må vi være bevisst interessentene våre. Interessenter som er stolte av museet, vil kunne ha lettere for å bidra til utvikling – og også til å bidra økonomisk. Vi må derfor ha en visjon for hva interessentene skal kunne forvente av oss. Noe av det som har kommet frem i workshoper, er at RDM

- Skal være ambisiøs og engasjerende for ansatte og andre interessenter
  - Et ønskebilde som er på grensen av det som er mulig å oppnå for oss – dvs et “hårete mål”
- Skal være i tråd med samfunnsoppdraget/formålet vårt
- Bør være konkret nok til at det er noe som kan oppnås og måles
  - En dag skal det være mulig å si at “nå er vi der”!

Nedenfor ser vi eksempler på visjonene til kjente selskaper. Visjonen synliggjør hva vi kan forvente av Disney, Statkraft og NRK Sápmi. På samme måte ønsker RDM at visjonen vår skal fortelle hva som kan forventes av oss.

«Make people happy.»

«Vi vil møte verdens behov for renere energi.»

*"NRK Sápmi galgá prográmmadoaimmastis váikkuhit
dasa ahte buot sápmelaččat sáhttet leat ja háliidit
leat sápmelažžan, ja ahte muđui riikka álbmot oažžu
eanet máhtu sápmelaččaid, ja sámi kultuvrra ja
servodaga birra"*

3. Status – utfordringer og muligheter

Museumssammenslutningen RDM har flere gode forutsetninger for å lykkes:

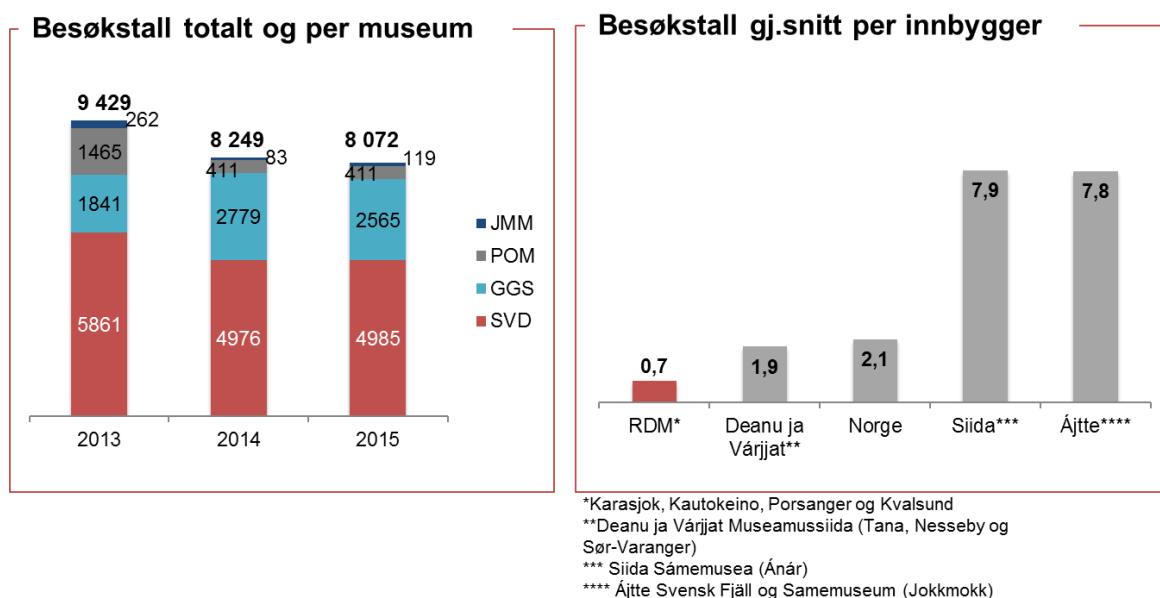
- Vi forvalter de største og mest omfattende samiske samlingene.
- Vi har engasjerte medarbeidere med unik samisk kompetanse og interessenter som brenner for samisk/lokal historie, tradisjon og kultur.
- RDM er til stede i sentrale samiske områder med en levende kultur og språk samt viktige steder for revitalisering av sjøsamisk kultur.
- Bååstede-prosjektet tilbakefører samiske gjenstander og gir mulighet for en enda sterkere nærhet til vår egen kulturarv.
- RDM har gjennom flere prosjekter vist at vi kan være en relevant kulturinstitusjon som skaper engasjement i lokalmiljøet.
- Vi er på god vei til å rydde opp i mange forhold som har skapt uro og konflikter internt.

RDM har dermed et godt grunnlag til å lykkes med jobben vi skal gjøre, men selv om grunnlaget er der, er vi avhengig av en del faktorer for å lykkes:

- Tilbud med **relevans** som tiltrekker publikum og øvrige
- Nødvendige **bygg/infrastruktur** som holder mål for publikum, samlinger og et godt arbeidsmiljø
- Relevant **kompetanse**
- En sunn **økonomi** som gir handlingsrom og forutsigbarhet
- **Forankring** i det samiske samfunnet og lokalmiljøet

3.1 Besøkstall

Vi ser at besøkstallene går ned. Totalt for RDM er besøkstallene redusert med 1357 de siste tre årene. Sammenligner vi oss med museer vi liker å sammenligne oss med, ligger vi langt bak. For å få sammenlignbare tall er dette fordelt på innbyggertall / gjennomsnitt per innbygger.

Museumssammenslutningen RDM ligger under landsgjennomsnittet. Vi ligger noe desentralisert til i samisk område, men det gjør også de andre samiske museene. RDM har 0,7 besøk pr innbygger, mens Siida har 7,9 og Ájtte har 7,8.

Hva betyr dette? Vi er i hvert fall ikke så interessant for våre egne som vi skulle ønske. Grunnet tellesystemet – eller manglende automatiserte tellesystemer – kan det hende vi går glipp av noen besøkende, men fortsatt er vi langt under de samiske museene vi sammenligner oss med. Dette gir oss derfor en indikasjon på at vi ikke er så relevant for innbyggerne våre som vi liker å tro.

3.2 Bygninger

SVD har et prekært behov for nytt bygg. Vi skal rehabilitere og samtidig sette oss i stand til å jobbe tydeligere for å realisere kunstmuseet.

Kunstmuseet er ikke på plass, og i dag et det opprettet et magasin som midlertidig løsning. Det er ikke museum i Kokelv. I dag er det lokalisert i det som selv er museets samling, og leier kontorlokaler på butikken, noe som også gir utfordringer med HMS.

Både ved Porsanger museum og Kautokeino bygdetun er det behov for oppgradering.

PREKÆRT		MANGLER	
<p>SVD</p> <ul style="list-style-type: none"> • DE SAMISKE SAMLINGER • Stor slitasje (Ferdigstilt i 1972) • Årlige lekkasjer, stort varmetap, uhensiktsmessige utstillingslokaler m.m. 	<p>Dáidda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunstmagasinet • Leide lokaler som ikke er tilpasset museumsdrift • Mangler utstillingslokale for betydelig og nasjonal samisk kunstsamling! 	<p>JMM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokelv sjøsamiske museum • Mangler egnet museumsbygg • Tilhold på en tidligere gård og lokalbutikken • Trangt og svært uhensiktsmessig for museumsdrift 	
SLITT/UHENSIKTSMESSIG			
<p>GGS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kautokeino Bygdetun • Trangt og slitt (ferdigstilt 1987) • Mørke utstillingslokaler • Mangler hensiktsmessige lokaler til bl.a. Áillohaš-utstilling (nå i tidligere internatlokaler fra før krigen) 	<p>POM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porsanger museum • Leide lokaler i Skoganvarre og Lakselv • Lokalene er ikke tilpasset moderne musumsdrift 		

3.3 Fagkompetanse

Museumssammenslutningen RDM har utfordringer med spisskompetanse innen museumsfag. Vi har i dag for få ansatte med utdanning innen museologi og museumsformidling, utstillingsteknikere og ansatte med forskerkompetanse. Vi har også veldig lite forskning innen samiske museumsrelevante utfordringer – slik som tradisjonell teknologi i museumsarbeidet.

Vi har begrensede ressurser. Vi må gjøre prioriteringene mye tydeligere og jobbe strukturelt med oppgaver til de er gjennomført. Vi må sørge for at vi får på plass grunnleggende elementer slik at museumssammenslutning vi bygger opp, får en solid og stabil grunnmur.

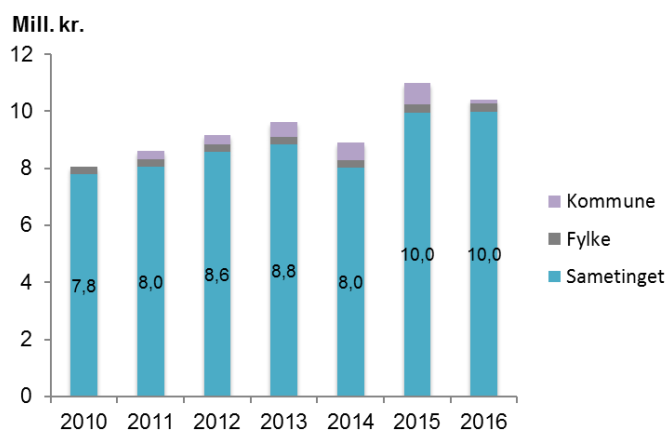
Rekruttering er en utfordring. Siden vi ikke har et bedre «rykte» i lokalsamfunnene, får vi heller ikke samisktalende ungdom til å satse på museumsfaglige utdanninger. Vi må synliggjøre mangfoldet innenfor museumsfaget bedre – og alle mulighetene for å gjøre karriere. Vi må gjøre det tidsaktuelt og spennende på museet.

- Kun 5 av 11 faste årsverk jobber med fag fordelt på fem avdelinger/lokasjoner.
  - Flere museer har prekære behov for fagpersoner.
- Kjerneoppgaver vies ikke nok oppmerksomhet.
  - veldig stor bredde i oppgaver, fra arkivdokumentasjon til litteraturkvelder
  - behov for rolleavklaring og prioritering
- Vi har behov for rekruttering i årene som kommer.

- Vi har behov for å prioritere for å dekke inn pris-/lønnsvekst og tidligere overforbruk.
  - Vi forventer ingen (nominell) vekst i tilskudd for 2017.
- Organiseringen av administrative funksjoner er ineffektiv.
  - 6 av 11 faste årsverk er knyttet til administrasjonen. Til sammenligning har Deanu Varjjat museumssiida kun 2 av 12 ansatte i administrasjonen.
  - Mange prosesser er manuelle, lite er automatisering/digitalisert, og mye programvare er utdatert.
  - Vi gjør «alt» selv og kjøper få eksterne tjenester.
  - Vi mangler kritisk backup ved f.eks. sykdom.
- Vi har høye utgifter til pensjon og forsikringer.

3.4 Økonomisk utvikling

Museumssammenslutningen RDM har hatt svakere økonomisk utvikling enn resten av museumssektoren i Norge – dette synes i bevilgningene Sametinget har gitt de samiske museene, sammenlignet med hva de norske museene har fått fra staten. Da konsolideringen var gjennomført og museumssammenslutningen var et faktum, var det forventet at de samiske museene skulle få det samme som de norske museene var lovet – men dessverre ble vi utelatt fra denne veksten fordi vi var under Sametinget.

Økning i tilskudd fra Sametinget:

- **28%** økning siden 2010
- Gjennomsnitt **4,3%** årlig økning siden 2010

Økning i Statsbudsjettet til museums og andre kulturvernsformål

- **40%** siden 2010 (872 mill kr. til 1 219 mill kr)
- Gjennomsnittlig **5,8%** årlig økning siden 2010

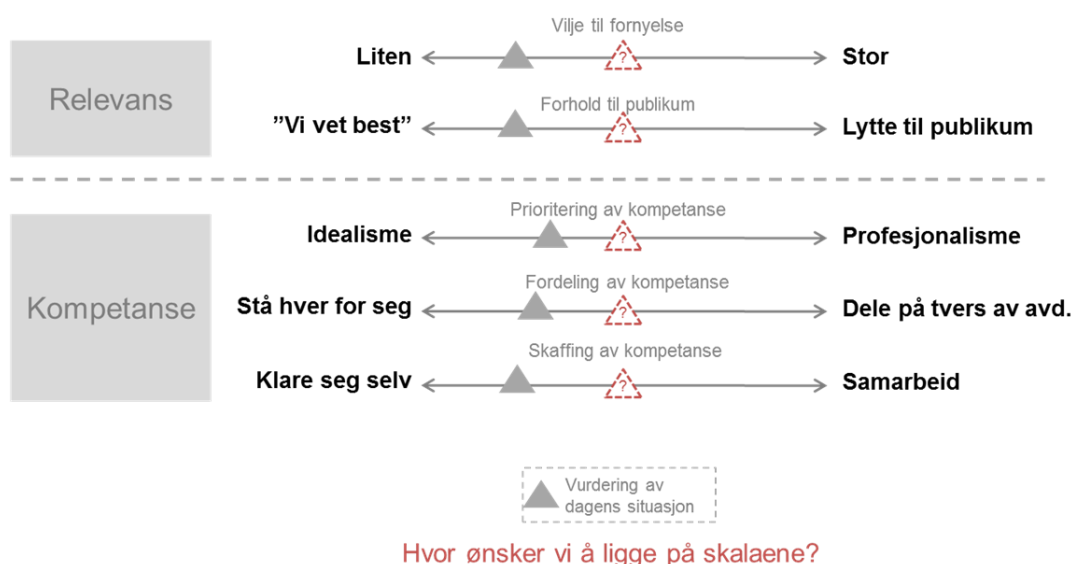

3.5 Strategiske utfordringer oppsummert

- lite relevans hos publikum
- manglende bygg, rehabiliteringsetterslep
- tynt fagmiljø og behov for flere hender
- trange økonomiske rammer med behov for effektivisering og prioritering på kort sikt
- svak (men forbedret) forankring i lokalsamfunnet

4. Veivalg og strategiske prioriteringer

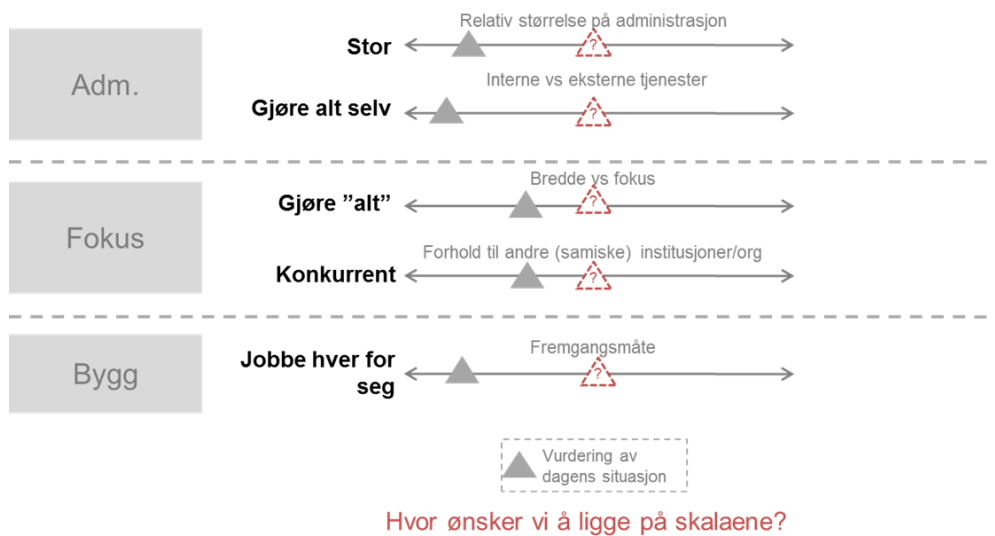
RDM må være tydelig på hvordan vi ønsker å fremstå, og hva vi skal prioritere. Hvis vi skal oppnå utviklingen vi ønsker, må vi prioritere og legge føringer for hvordan vi skal jobbe med strategiske utfordringer.

Bildet over viser to av våre strategiske utfordringer. Når det gjelder å bli mer relevant for brukerne, må vi ha vilje til fornyelse, og vi må lytte til brukerne. På den måten vil vi kunne være aktuelle samfunnsaktører, og besøkstallene vil stige. Når det gjelder kompetanse, må vi prioritere å ansette faglig utdannet personale, slik at vi beveger oss mer mot profesjonalisme. Vi må også kunne dele den fagkompetansen vi har, på tvers av de lokale museene, og vi må være åpne for samarbeid, selv om det innebærer at vi må dele på innflytelse og påvirkning på det vi jobber med.

Bildet nedenfor viser tre områder vi må vurdere. RDM har en tilsynelatende stor administrasjon, der vi gjør mye arbeid internt. Vi har en administrativ stab bestående av direktør, arkivpersonale, it-personale, formidlingskonsulent, økonomikonsulent og vaktmester. Spørsmålet er om vi trenger å gjøre alle disse tjenestene selv. Vi må også se nærmere på hva vi jobber med, og vi må bli flinkere til å prioritere. Vi må prioritere mer og gjøre et grundigere og mer solidt arbeid innenfor enkelte prioriterte områder fremfor å gjøre et heller dårlig arbeid på mange områder på en gang. Vi må dra nytte av de andre samiske institusjonene, som kan gjøre oss sterkere enn om vi står alene. Når det

gjelder nye bygg, må vi se på alternativer. Vi kan ikke klare å ivareta og realisere alt på egenhånd, vi vil være avhengig av å jobbe sammen med flere for å få større vekt i sakene vi jobber med.

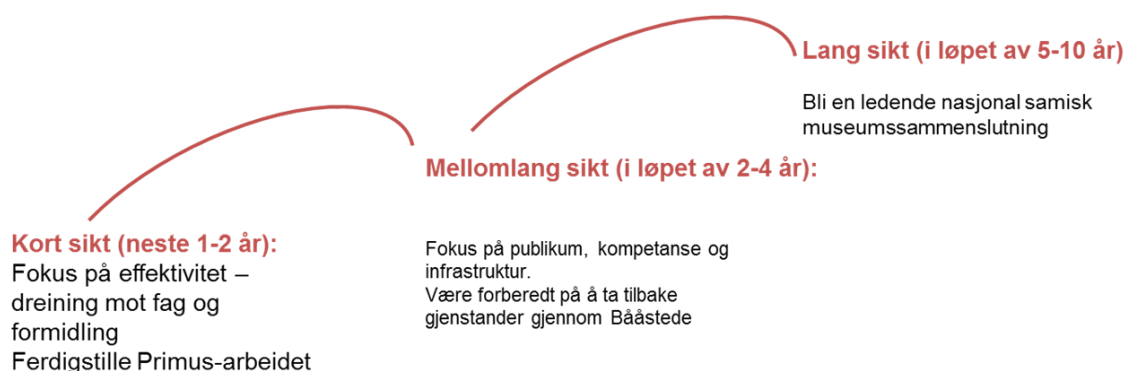
5. RDMs visjon

«RDM er en **ledende nasjonal samisk museumssammenslutning**»

Det betyr:

- en **ansvarlig og faglig kompetent forvalter** av kulturarven vår
- **besøkssteder som er førstevalget** for folk som ønsker å oppleve og lære mer om samisk historie, tradisjon, kultur og kunst
- en **bygningssmasse** som muliggjør forsvarlig oppbevaring av kulturarven vår, gode opplevelser for publikum og et godt arbeidsmiljø, herunder bygging av et eget samisk kunstmuseum
- et **ledende og attraktivt fagmiljø** på tvers av museene
- en **foretrukket samarbeidspartner** for samiske, norske og internasjonale museer, samt andre relevante samiske institusjoner og lokale aktører
- solid **forankring i lokalmiljøet** og hos øvrige hovedinteressenter

6. Hvordan skal RDM jobbe mot vår visjon?

6.1 Kort sikt: satse på effektivitet – dreining mot fag og formidling

- signalbygg for å samle og styrke tilbudet rettet mot publikum og få opp besøkstallene
  - fortsette med kunstmuseumsprosjektet og prioritere dette
  - byggfasiliteter basert på innholdet RDM skal ha i fremtiden
  - jobbe for å realisere byggeplaner i samtlige museer i RDM, Lage en prioritert plan for bygg og infrastruktur for hele RDM, fri til interessenter og finansieringskilder for å få støtte til å oppgradere flere bygg
  - finne finansiering, planlegge og initiere oppgraderinger av utstillingene
- prioritere museumsfaglig kompetanse og effektivisere administrasjonen
  - kompetanseplan som definerer fagområder, kartlegge behov
  - vurdere hva vi må ha, og hva som kan kjøpes av tjenester
  - samarbeid med andre institusjoner m.m.
  - kulturendring – tydelig styring og oppfølging av mål, ha god forankring i organisasjonen, der behovet er tydelig og hvorfor det er viktig
  - utbedre fasiliteter
  - faglig samarbeid og prosjekter
  - samordning/samlokalisering av funksjoner og samarbeid med andre museer
  - Samarbeid med utdanningsinstitusjoner som utvikler museumsrelevant utdanning på VGS og høyskolenivå
- lokalt samarbeid og lokal forankring
- jobbe videre med primusarbeidet (digitalisering av samlingene)
- forberede og være klar til å ta imot de første gjenstandene gjennom Bååstede-prosjektet
- Markedsstrategi plan (Næringsutvikling/samarbeid med Reiselivet, skilting/synliggjøring).

6.2 Mellomlang sikt: satse på publikum, kompetanse og infrastruktur

- temabasert museum: sjøsamisk, innlandssamisk og kunst
- fornye utstillingene i prioritert rekkefølge
- skaffe finansering til samisk kunstmuseum og rehabilitering av SVD
- prioritere og skaffe finansiering til bygg og infrastruktur i henhold til plan
- ta imot gjenstander gjennom Bååstede på en forsvarlig måte
- dekke museumsfaglig spisskompetanse på samtlige felt med fagfolk som holder et anerkjent nivå (gjennom eksisterende ansatte, rekruttering eller samarbeid)

6.3 Lang sikt: bli en ledende nasjonal samisk museumssammenslutning

- temabaserte destinasjoner: sjøsamisk, innlandssamisk og kunst
- **relevante** og tidsaktuelle museer
- museene som synlige samfunnsaktører, også i et urfolksperspektiv
- få kunstmuseum på plass
- Eierstruktur; Vurdere former for eierstruktur, spesielt når kunstmuseet blir realisert – større interessenter enn bare det museale
- levende og ledende formidler av samisk kultur, historie og språk som viser mangfoldet i samisk kultur, som en nasjonal museumsaktør som er førstevalg innen kulturformidling og være en sterk museumssammenslutning – RDM skal være viktig, ekte, synlig og ha riktige fasiliteter slik at RDM blir foretrukket
- tilby relevante og attraktive utstillinger med besøkstall på minimum landsgjennomsnittet per innbygger
- ha et konkurransedyktig og attraktivt kompetansemiljø som tiltrekker seg ledende fagfolk innen museumsfag som er relevant ifht urfolksperspektiv og tradisjonell kunnskap
- ferdigstille et nasjonalt samisk kunstmuseum som det samiske samfunnet er stolt av
- rehabiliter og bygge en samlet infrastruktur som gir gode opplevelser for publikum, et godt arbeidsmiljø og tilfredsstillende krav til en forsvarlig konservering av objekter i henhold til samfunnsoppdraget
- ta del i samarbeidsprosjekter med ledende internasjonale og nasjonale institusjoner i et urfolksperspektiv
- være en solid støttespiller og samarbeidspartner for samiske og lokale institusjoner/aktører
- Tilby relevante og attraktive forskningsbaserte utstillinger, fokusere på forskning og utviklingsarbeid